

“Ağaçname sadece bir ağaç güzelleme değil, bir manifesto”

Selçuk Demirel, yeni kitabı *Ağaçname-Sen Ne Güzel Bir Ağaçsın!*’da şiirsel metinler eşliğinde dünyayı ağaçlarla okumayı vaat ediyor

Selçuk Demirel’in ağaçlarını seviyorum; 2021 yılında Galeri Nev İstanbul’da açtığı *Bir Ağacın Altında* sergisinden önce Kalemiti kitabının kapanış çizimlerindeki ağaçtan beri, yahut *Yazarların Yüzünden* kitabındaki Bilge Karasu ve Tezer Özlü için çizdiği ağaçlardan beri... Selçuk Demirel ağaçları seviyor, çocukluğunun bahçesindeki kiraz ağacından beri... O dünyayı ağaçlarla okuyor kimi zaman. Geçtiğimiz günlerde koca Selçuk Demirel külliyatına eklenen *Ağaçname* bunun kanıtı.. Hem metinleri hem de çizgileriyle kitabı Selçuk Demirel’le konuştuk.

“Bu desenler hüznün ve öfke ile çizildi”

İki yıl önce *Bir Ağacın Altında* serinizi Galeri Nev İstanbul’da görme şans bulmuştuk, kitabı da külliyatınıza dahil olmuştu. Şimdi *Ağaçname*’yi yayımladınız. Bu kitaptaki çizimler ağaçlı çizimlerinizin bir toplamı mı?

Ağaçname, Galeri Nev İstanbul’da sergilediğim ve aynı adla Yapı Kredi Yayınları’ndan kitap olarak çıkan

SİBEL ORAL-SORUYOR

Bir Ağacın Altında’daki desenlerin devamı olan bir kitap. Bir farkla; *Ağaçname* son 30 yılda çizdiğimiz ağaç resimlerinden yapılmış bir derleme gibi 1994 tarihli desenle birlikte. 2022 tarihli birçok desen de var bu kitapta. Kitap yayımlandıktan sonra da ağaç resimleri çizmeyi sürdürdüm.

Ağaçlara bir güzelleme değil bu kitap, aynı zamanda da eleştirel bir bakış, doğayı tahrip eden insana, sisteme... Aslında dünyaya ve insana dair ne varsa ağaçlar anlatıyor bu kitapta diye düşündüm, siz ne dersiniz?

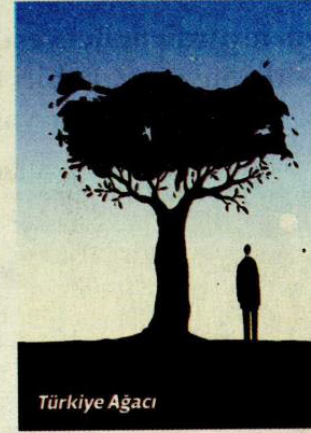
Ağaçname sadece bir ağaç güzelleme değil. Bir manifesto gibi; yaşadığımız çevre katliamına, doğanın altını üstüne getiren altın arayıcılarına, bunun için katledilen ağaçlara, kıyıları yok edilen nehir yataklarına, orman yangınlarına

na dikkat çekmek için de düşünmüş bir kitap; ağaçlar ve bahçeleri cennete havale edip yaşadığımız bu dünyayı cehenneme çevirmenin hüznü ve öfkesi ile de çizilmiş desenler diyebiliriz. Geçtiğimiz ekim ayında Paris’te açtığım *Entre Ciel et Terre (Yerle Gök Arasında)* sergimde de iklim değişikliği, ısınma, endüstrileşme, enerji açlığı ve benzeri konulardaki desenlerimi bir araya getirmiştik.

“Metinlerin desenlerime eşlik etmesini seviyorum”

Kitabın giriş yazısında Artvin’deki çocukluk bahçenizdeki kiraz ağacından bahsediyorsunuz. Her şey o ağaçla mı başladı?

Artvin’deki bahçe benim cennet bahçemdi diyebilirim. 45 derece eğimli bir arazide, 6-7 dönümlük bir bahçeydi. Ağaçlara ampuller yerleştirip uzaktan kumanda ile yanıp söndüren, evden bahçenin en alt ucuna telefon hattı döşeyip evdekilere tek tek “alo” dedirten bir dede ile 6-7 yıl geçirdim. Doğa-ya, ağaca, hayvanlara saygıyı, sevgiyi belki de ondan öğrendim. Sadece kiraz ağacına değil bütün ağaçlara büyük bir hayranlık duyuyordum. Bugün de bu hayranlık sürüyor. Ben ve kardeşim doğunca, bizim adımıza kavak ağaçları dikmişlerdi. Ben

Türkiye Ağacı

daha 5 yaşına geldiğimde kavakların boyu yıldızlara ulaşıyordu. Ama dediğim gibi kesilen kiraz ağacını hiç unutmadım.

Kitapta ağaçlarınızın yanında kısa metinler de var, haiku gibi... Bunlar çizimlerin sonrasında doğan metinler sanırım?

Evet, kitabın maketini üç aşağı beş yukarı oluşturduğumda her desene bakarak onlar için kitaptaki haiku ya da metafor diyebileceğimiz kısa metinleri yazdım. Kendimi bir yazar olarak görmüyorum. Kelimelerle yatıp kalkmıyorum. İmge dünyamda başka bir alfabe ile düşünmeye çalışıyorum. Bu metinler bir ihtiyaçtan doğdu. Bu resimlerin kitaba dönüşebilmesi için artı bir şeyler daha söylemek gerekiyordu. Ayrıca yazıların, metinlerin, desenlerime eşlik etmesini seviyorum.

Peki ya siz bir ağaç olsaydınız, hangisi olmak isterdiniz?

Japon kiraz ağacı olmak isterim desem incirin gönlü kalacak. İncir

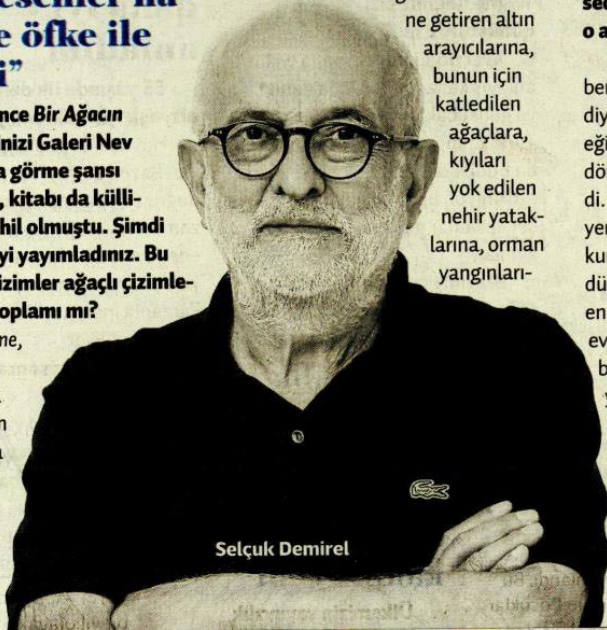
“Gezi’de her şey birkaç ağacı sahiplenmekle başladı”

“Ben bir ceviz ağacıyım *Gülhane Parkı’nda*”nın ardındaki sayfada “Ben bir ağacım *Gezi Parkı’nda*. On yıl oldu, ölen öldü. Ben bir Türkiye ağacıyım *Gezi Parkı’nda*” diyorsunuz. O “Türkiye ağacı” bugün sizin için ne ifade ediyor?

Mayıs ayının sonunda Gezi Direnişi’nin 10. yılını kutlayacağız, ölen insanlarımızı anacağız. Belki 14-15 Mayıs’taki bayramla birlikte kutlanız... Gezi’de her şey birkaç ağacı sahiplenmekle başladı ve zorla kendi yaşam biçimini dayatmaya çalışanlara karşı, kendiliğinden hayatı, hayatımızı savunmaya dönüştü. Bu direniş daha sonra bütün Türkiye’ye yayıldı. İnanılmaz bir polis şiddeti ile bastırılmaya çalışıldı. Yaklaşık 10 kişi öldü, yüzlerce insan yaralandı, sakat kaldı. Türkiye ağacı deseni o günlerde çizmiştim ve *Le Monde Diplomatique* gazetesinde Gezi Direnişi ile ilgili bir yazı ile birlikte yayımlanmıştı. Türkiye’nin yüz yıllık tarihinde en önemli sivil başkaldırılarından biridir diye düşünüyorum.

desem nar alınacak. Zeytin desem şeftali gönül koyacak, çınar desem sedir ağacı küsecek. İyisi mi bu sorunun cevabı aramızda kalsın. •

***Ağaçname-Sen Ne Güzel Bir Ağaçsın!* / Selçuk Demirel / Yapı Kredi Yayınları / Sanat / 232 Sayfa**

Selçuk Demirel